

ni samó prevajala, nego se vselej skrbno ozirala na naše razmerje in na mladino slovensko, kateri je namenjena ta prelepa knjiga, izpustila tukaj posamičnosti, ondu zopet kaj izpremenila, tako, da je smeti knjigo čitati sléharnemu otroku našemu. Priznal nam bode vsakdo, da to ni posebno lahko delo, vendar smemo reči, da je prelagateljici na čast. Onim čitateljem našim, ki ne poznajo izvirnika, ustrezno bode morda, ako jim navedemo nekoliko stavkov iz ogovora pisateljevega: »Ta knjiga bi se lahko nasloвила: Zgodbe jednega šolskega leta — spisal učenec tretjega razreda ljudskih šol. — Ako rečem, da jo je spisal učenec tretjega razreda, ne trdim, da bi jo bil spisal prav tako, kakor je natisnjena. Samó po malem je zabeleževal — kakor je baš znal — kar je videl, slišal in mislil v šoli in zunaj šole. Oče njegov je koncem šolskega leta popravil te zapiske, oprezno pazeč, da ni izpreminjal mislij in besed dečkovih. Štiri leta pozneje jih je iz nova prečital deček, že gimnazijski učenec in jim dodal še marsikaj iz spomina, kateri mu je zvesto ohranil osebe in stvari«. — Toda motil bi se, kdor bi izvajal iz teh stavkov, da je knjiga namenjena samo dečkom ljudskih šol, nego uverjeni smo, da bode zanimala vsakogar, komur je do pristne poezije, katero prepletajo zlati nauki, najblažje ideje človeške. Pisatelj ne moralizira nikjer, kakor to čitamo v brezštevilnih spisih, namenjenih mladini, kjer pisatelji mislijo, da le tako dosežejo svoj namen, ako — dolgočasijo zvedavega bralca s široko razblinjenimi nauki in sentencijami, kakeršnih ponajveč niti ne umeje. Ne, Amicisovo knjigo diči lahko prozorno pripovedovanje, katero ti seza po nekod globoko v srce, ne da bi bila očita njega mér; nekateri oddelki človeka kár pretresajo zaradi vzvišenega jezika, navdušene diktije! Kako krasne so n. pr. vse one mesečne pripovedke o malem sarajevskem rodoljubu, o črnogorskem stražniku, dubrovniškem pisarji, slavonskem bobnarčku, očetovem strežniku, rešitelju svoje bábice, o meščanstvu, od Apenin do And in o razbiti ladji! Ako takšne povesti ne vplivajo na srce mladega in tudi odraslega čitatelja, tedaj sploh ne vemo, kako bi jih bilo treba pisati. Kako krasno se slavi ljubezen do Bogá, do domovine, do bližnjika, do rodbine, do predstojnikov, učiteljev, dobrotnikov, delavcev! Mimo tega: kako pristno je opisano šolsko življenje! Čitatelj se nehoté uglaslja v nekdanja leta, ko je sedeval v šolski klopi in preživel vse ono, kar je opisal pisatelj toli mojsterski. Iz kratka: Knjiga je vredna, da jo bere mladina, da jo bere sléharni izobraženec. — Kar se dostaje jezika samega, reči moramo, da je jako lep, čist in pravilen, poleg tega vseskozi preprost in lahko umeven.

»Srce« je izšlo v štirih zvezkih, vsak zvezek z lično barvano podobo na zavitku; cena posamičnim zvezkom je 20 kr. Okolo 19 pól stane tedaj samo 80 kr, menj že ne moremo zahtevati. Ako še povemo, da je knjiga posvečena prof. *Jožefu Stritarju*, ki je prvi opozoril občinstvo slovensko na ta krasni proizvod najnovejše književnosti italijanske, povedali smo vse, kar more biti namen kratkemu književnemu naznanilu, končno sodbo pa prepustimo razsodnim čitateljem, prepričani, da te najnovejše knjige slovenske nihče ne po- loži nezadovoljen iz rok.

»Slike sv. Križa pri Mariboru«. To je naslov knjižici, katera zasluđuje zaradi vsebine in zaradi duha te vsebine, da jo priporočimo pisateljem nabožnih stvarij v posnemó. Knjižico je spisal g. *I. Sattler*, župnik pri sv. Križi blizu Maribora ter jo je namenil in posvetil svojim župljanom, katerim razlaga v lepih govorih pomen slik, ki se nahajajo v njegovi oskromni župni cerkvi. Te slike, so med drugimi slike sv. Cirila, Metoda, Vitorina, Mohorja, Jeronima in dr. O teh svetnikih in blagovestnikih govori pisatelj, in način, kako govori, to je ravno, kar nam je treba posebe poudariti. Vera božja ogreva govore, a solnce ljubezni domovinske jih obseva. Pisatelj ne govori samo

z gorečnostjo propovednika o svetih blagovestnikih, ampak riše z navdušenostjo iskrenega rodoljuba domače kraje in delovanje svetnikov, katere stavlja svojim župljanom v vzgled pobožnega in rodoljubnega življenja. In ravno radi tega ima knjižica lepo vrednost in ravno radi tega pozdravljamo ta književni proizvod, želèč, da pisatelj najde posnemovalcev. Kakor čujemo, seglo je ljudstvo po vseh izvodih, kar je kaj posebnega pri slovenski knjigi.

Anton Trstenjak.

„Zur Ortsnamenforschung in Kärnten.“ Pod tem naslovom je izdalo „Kat. politiško in kmetijsko društvo za koroške Slovence“ brošuro v odgovor in obrambo proti knjižici „Ueber Ortsnamen und Ortsnamenforschung mit besonderer Rücksicht auf Kärnten“, katero je izdal *A. pl. Jaksch*, arhivar koroškega zgodovinskega društva. Časih so nemški učenjaki preiskavali, koliko slovenskih krajevnih imen se nahaja po Tirolskem, Salburškem in po obeh Avstrijah, Preiskave Bidermannove, Mitterrutznerjeve, Kronesove, Kämmlöve, Umlauftove i. t. d. znane so izobraženim Slovincem in bridkotožno so nas spominjale, koliko lepih in bogatih krajev so Nemci pogoltnili Slovincem. Sedaj pa so začeli nekateri isti nemški učenjaki iskati dlake v jajci in dokazovati, da so Nemci celo po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem utemeljili mnogo krajev in jim vzdeli nemška imena. Vsi takšni dokazi nimajo nikake zgodovinske podlage in izvirajo samo iz tega, ker se hoče Slovanom zanikati vsa minulosť in vsaka zgodovina. Žal, da so národnostni prepíri tolikanj zavédlí naše nasprotnike, da so začeli že znanost zlorabiti za strankarske namene. Tej zlorabi se je kár najodločneje uprlo „Katoliško društvo“ in okrcalo g. Jakscha ostro, ali zasluženó. Dokazuje mu nevédnost in celo hudobnost. *Male Čape* je prestavil n. pr. v „Klein-Zapfen“ *Tolsti vrh* (t. j. *debeli vrh*) v „Fettenguf“, *Poróče* v „Unterbach“ i. t. d. Potem se pa pritožuje, da Slovenci nemška imena predstavljajo in celo izmišljajo in ponarejajo (v tem tíči hudobno natolcevanje), dočim obrambena knjižica dokazuje, da koroški Slovenci že od nekđaj rabijo imena: *Breže* (Friesach), *Sv. Hema* (Gurk), *Šmohor* (St. Hermagor), *Trg* (Feldkirchen), *Zvrhnji Drauberg* (Ober-Drauberg), *Sovodje* (Gmünd), *Beljak* (Villach), *Osoje* (Ossiach), *Svinec* (Eberstein), *Kotarče* (Gutting), *Stari trg* (Altenmarkt), *Stari dvor* (Althofen) i. t. d. Nemci pa sedaj hočejo, naj se pri popolnoma nemških krajih izpusté slovenska poznamovanja, naj bi jih ne spominjala njim neprijetne resnice, da so bili tudi taki kraji nekđaj slovenski. Slovenska imena pa so poleg nemških na Koroškem uradno uvedena z deželnim zakonom z dné 16. sušca 1850. leta. Koroški Slovenci po vsej pravici zahtevajo, da ostani tako, kakor določuje ta deželni zakon. Če po bodo hoteli Nemci izbrisati slovenska imena pri čisto nemških krajih, zahtevati bodo morali tudi Slovenci, da se iztrebijo take spake, kakor n. pr. *Dragoschitschach* (mesto: Dragožiče), *Gorintschach* (Gorinče), *Motschula* (Močula), ali celo *Tscheschtrawischa* (Čentravišča).

Deželno gledališče v Ljubljani. Kiparska dela pri deželnem gledališči v Ljubljani je deželni odbor izročil g. *A. Ganglu*, ki se je po završenih studijah v Italiji vrnil v domovino. Izdelal bode od belega kraškega kamena veliko skupino nad sprednjim pročeljem in dve podobi ob stranéh balkona, ki bodeta predstavljali dramatiko in opero.

Obči zbor muzejskega društva je bil dné 10. ržnega cveta. Po kratkem nagovoru predsednikovega namestnika gosp. prof. *V. Vossa* in izvestji blagajnika g. *Ivana Robide* je poročal tajnik g. *Anton Koblar* o društvenem delovanji leta 1890/91. Društvo se je razvijalo jako ugodno; priredilo je predavanja o deželni zgodovini in prirodoslovji, katera so vselej privabila dökaj odličnega občinstva. Po sklepu odborovem so se letos izdala nemška in slovenska izvestja,¹⁾ o katerih je upati, da bodo ustrezala vsem družab-

¹⁾ Glej „Književna poročila“ v današnji številki.

Ured.